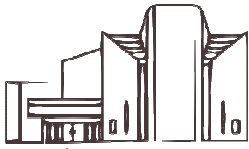

כּוּר תּשׁא

<http://www.oranitamuta.org>

בית הגנוט היכל משה

תפילות אמצע השבוע	
6:00	שחרית מנין ראשון
7:45	שחרית מנין שני
21:00	תפילת ערבית
7:00	שחרית מנין ראשון
8:00	שחרית מנין שני + מדורשי
שיעורי תורה	
20:15	שיעור דף יומי
לא יתקיים	שיעור בעין איה - שחר מור
8:30	מחשבת ישראל - אברהם אדמוני
21:15	שיעור במסכת ברכות - מוישי רוזנטל
21:15	לימוד לנשים - הרב שי פירון
8:30	פרקי אלישע בתנ"ך - אריה רייך
8:30	סוגיות בפרשת השבוע - מוישי רוזנטל
22:00	"טיש" עם הרב שי פירון

ערב שבת קודש	
17:19	הדלקת נרות שבת
17:31	מנחה / קבלת שבת
שבת קודש	
8:30	שחרית מנין ראשון
9:15	שחרית מנין שני
9:45	מנין ילדים
13:15	מנחה גדולה
17:00	פרשת שבוע לילדים
17:00	מנחה
17:20	שיעור
18:17	ערבית
18:19	צאת השבת
19:00	לימוד הורים וילדים

*** מלך טוב לאוהב ואסתי לנדנר לרצל נישואי צרי עם נדה כהן ***

חיוב נשים בתפילה - חלק שני

לפני שבועיים, סיימנו בענין נוסח תפילתן של נשים בברכות השחר. אני מצרף תשובה שהשבתי בענין ברכת 'שעשני כרצוני'.
 בנמרא במסכת מנחות מלמד רבי מאיר: "חייב אדם לברך שלש ברכות בכל יום: שעשני ישראל, (הגירסא המקובלת אצלנו היא שלא עשני גוי), שלא עשני אישה ושלא עשני עבד". מה הסיבה שלדעת רבי מאיר דווקא צריך לומר את שלשת הברכות הללו? האבודרהם מסביר שאנו אומרים ברכה זו כיון שכל אחד מהמוזכרים כאן לא חייב בכל הברכות ואנו מודים לקב"ה על כך שחייב אותנו ביותר ברכות מהגוי שחייב רק בשבע מצוות בני נח, מהעבד שאינו ראוי לבוא בקהל ומהאישה שפטורה ממצוות עשה שהזמן גרמן. יש לשים לב שנוסח הברכה הוא שלילי. "שלא עשני". מדוע אין כאן נוסח חיובי כגון: שעשני גבר, שעשני בן חורין שעשני יהודי וכדו'? אכן יש מי שהציע לברך בלשון חיובית אך לדעתי הניסוח השלילי בא לומר שברכות אלה לא באו ממקום של יתרון ועוצמה אלא דווקא כדי להדגיש את החיסרון. אתה, שיהודי אתה, האם עשית את המוטל עליך. אתה שאינך גוי, במה אתה שונה? התביעה כלפי הגבר היא לא על כך שהוא טוב מן האישה אלא השאלה היא האם העובדה שאתה מצווה ביותר מצוות גרמה לך לקיימן? האם התקרבת לרבשיע יותר מן אישה? ראיתי שיעבץ טוען שהברכה שלא עשני אישה לא נוגעת כלל לעניין החיוב במצוות אלא משווה בין האיש והאישה לאור סיפור חטא אדם וחווה. יש לברר מתי בדיוק החלו נשים לומר: שעשני כרצוני? מסתבר שאמירה זו היתה תלויה במחלוקת ורק במהלך הזמן נתקבלה על הכל. יש ביכולתי להציע כאן סקירה ארוכה של מקורות ביחס לתוכן ברכה זו ומהותה. אני מבקש להעלות שניים שמשמעותיים בעיני. הראשון בא מתוך דבריו של הרב אליהו מונק לספרו עולם התפילות (כרך א' עמ' לו): "האישה היהודית במיוחד שרותה פטר האלוהי מקיומן של מצוות עשה מרובות היא ביחוד חייבת לראות בשחרור זה מחלק ניכר של אמצעי החינוך שכולם יפים כלפי הגברים, הבעת האמון האלוהי במשמעותה המוסרית העצמית. החוק היהודי מבוסס אפוא על ההנחה שלנשים יש בדרך כלל יותר נכונות פנימית להתמסר לעצם מטרתן, יותר אמונה נלהבת לגבי תפקידן היהודי וסכנת הפיתויים המזדמנת להן בעת מילוי תפקידן קטנה יותר. לכן אין צורך להשתמש כלפיהן בכל התקנות המרובות המיועדות להזהיר אנשים... האישה מסמלת את המלאך השומר על ניצוץ הקדושה, על גחלת הטהרה והמוסר במשמעותה העליונה. ברוח זו אומרת האישה היהודית בכל בוקר ובוקר את הברכה: "שעשני כרצוני" לא רק מתוך הכנעה סבילה כקבלת החלטת ה'... כי אם ברגשות חיוביים בהחלט, בתודה עמוקה ובשמחה כנה שבוראה עשה אותה "כרצוני", כלומר, לפי הרצון והחפץ שלו יתברך בצורה שמצאה חן בעיניו". דומה שברוח זו פיי מרן הרב קוק את ברכת האישה כאילו היא אומרת שעשני כרצוני משום שהאישה יותר כרצונה מהאיש. לכן, היא חייבת בפחות מצוות שנועדו להשלים את האדם ולהביאו למצב מתוקן. הבסיס הרוחני של האישה מתוקן יותר, מושלם יותר ולכן היא חייבת בפחות מצוות. ביטוי נוסף הוא מתוך דבריה של הפרו' תמר רוס. יצוין שהני"ל, תלמידת חכם ויראת שמים ונמנית על הזרם הפמיניסטי. אין לחשוך בה שהיא כותבת את הדברים מתוך חוסר הבנה לשאלת מקומה של האישה בחיים הרוחניים. וכך היא כותבת: "תכונת האישה למחשבה: בסדר הקב"ה, הגברים חיברו נוסח זה משום שהם באמת חשבו שהם זכאים יותר מהאישה, וזהו ודאי הטעם ההיסטורי לנוסח ברכה זו. אבל אני ואתה הרי שותפים לסוד הטעם האמיתי: שאת הגבר נאלצת לברוא כמו שהוא, על חולשותיו הגבריות, כולל הצורך בטיפוח אשליית העליונות, אבל אותי בראת כרצונך - בריה מאושרת עם עצמה כמו שהיא".

ניתן היה לסקור תשובות רבות המביאות התייחסויות שונות לשאלה זו, אך אני בוחר לסיים את תשובתי בהערה: השאלה אם היחס כלפי הברכה לא בא מתוך שאיפת שוויון שאין מקורה בעולמנו היהודי. ולמה כוונתי? אין לי ספק שהשדר של העולם המערבי עלול להוביל לתחושות של ניכור כלפי רוח הדברים המשתמעים מנוסח ברכה זו. אני מסכים עם הטענה שיתכן ועובדת היותי גבר מונעת ממני לחוש את עוצמת העלבון שאת מתארת. אבל, השאלה היא אם תחושת העלבון לא באה כתוצאה מהשוואה לא נכונה בין האיש לאישה. האם אין לדבר על שוויון מהותי ושונות רוחנית המביאה גם לידי שונות תפקודית? האם תפיסת השוויון כפי שהיא באה לידי ביטוי בחברה המודרנית לא מזיקה לאיש ולאישה? האם לא מדובר על שטטוש של שונות חיונית הבונה את העולם? המקורות שהבאתי מראים שלא רק שאין לזלזל במקומה של האישה אלא יתכן שהיא גבוהה ונעלה מהאיש. קשה לתרגם הנחות אלה לטרמינולוגיות המילוליות של ימינו. אבל ראוי שנגיש כך. כמי שחי עם אישה, מגדל בנות מתבגרות ועוסק בחינוך מאות בנות, אינני רואה נחיתות של בנות ביחס לבנים. נהפוך הוא!

שבת שלום, הרב שי פירון

המצוות בפרשה: איסור בשר בחלב – על היחס בין לשונו של הכתוב לבין התורה שבעל פה

בפרשתנו אנו קוראים על איסור בשר בחלב: "כִּי־אֲשִׁית בְּכֹרֵי אֲדָמָתְךָ תִּבְיֵא בֵּית יְהוָה אֶל־הֵיךְ לֹא תִבְשֵׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ". איסור זה נזכר גם בפרשת משפטים בלשון זהה, וחוזר ונשנה בספר דברים: "לֹא תֹאכְלוּ כָל נֶבֶלָה לֶגֶר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיכֶם תִּתְנַנֶּה וְאֶכְלָה אוּ מִכֹּר לִנְכָרִי כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לַיהוָה אֶל־הֵיךְ לֹא תִבְשֵׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ". בסיכומו של ענין אנו מוצאים את האיסור מופיע שלוש פעמים בלשון זהה – לא תבשל גדי בחלב אימו.

התופעה הזו של איסור המופיע בלשון זהה בשלושה מקומות שונים, הביאה, כצפוי, למחלוקות בקרב מוני המצוות: **רבי סעדיה גאון מנה בענין זה לאו אחד – איסור בישול בשר בחלב (ל"ת ס"ט). הרמב"ם, לעומתו, מנה שני לאוים – איסור בישול בשר בחלב (ל"ת קפ"ו), ואיסור אכילת בשר בחלב (ל"ת קפ"ז).** והרשב"ץ, בספרו זוהר הרקיע, מנה בענייננו שלושה לאוים – **איסור בישול, איסור אכילה, ואיסור הנאה (ל"ת קצ"ה – קצ"ז).**

מחלוקת זו תוכל להעמידנו יפה על העמדות השונות בשאלת היחס שבין לשונו של הכתוב לבין דברי התורה שבעל פה.

שיטתו של הרשב"ץ, המונה שלושה לאוים, הולמת יפה את דבריה הידועים של המכילתא דבי ר' ישמעאל, המופיעה גם בבלי חולין (לקטו, ב): "תנא: 'לא תבשל גדי בחלב אימו שלוש פעמים' - אחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול". הרשב"ץ נותן מעמד על, בכל הנוגע למנין המצוות, לתורה שבעל פה על פני לשון הכתוב, ועל אף שמדובר באיסור בלשון זהה, של בישול, הוא מונה אותו כשלושה לאוים נפרדים, בעלי תוכן שונה: בישול, אכילה והנאה.

שיטתו של רס"ג, המונה לאו אחד, נמצאת בקצה השני. רס"ג, כדרכו בכל ספר המצוות, נותן מעמד על ללשון התורה בענייני מנין המצוות. בענייננו, מסתמך רס"ג על לשון התורה, המדישה בכל שלושת הפעמים את ענין הבישול דווקא, ללמדנו כי שורש אחד לכל והוא הבישול, ולפיכך מונה רס"ג לאו אחד בלבד. דברי רס"ג מקבלים תמיכה מתוכנו של האיסור מן התורה בענייננו, האוסר לאכול ולהנות מבשר שבושל בחלב, ללמדנו הבישול הוא-הוא העוגן של כל הענין.

מכאן יקשה, כמובן, על שיטת הרמב"ם, הנמצאת בין שתי השיטות הקודמות, ומונה שני לאוים בלבד - בישול והנאה: אם הרמב"ם צועד בעקבות לשון התורה – כי אז היה עליו למנות לאו אחד, ואם נותן מעמד עדיף לתורה שבעל פה - כי אז היה עליו למנות שלושה.

ככלל, כפי שהראינו בעבר, נותן הרמב"ם מעמד עדיף, לענייני מנין המצוות, לתכנים הנזכרים בתורה שבעל פה, וכבר הבאנו דוגמאות לכך שהרמב"ם מונה במנין מצוות לא תעשה גם איסורים שאין להם עיגון לשוני בתורה שבכתב (למשל – איסור יין נסך). גם בענייני לא סטה הרמב"ם מכלל זה, אלא שמסתבר שלרמב"ם היה מקור שונה לגמרי, שלא היה ידוע לנושאי כליו, והתגלה לפני כמאה שנה, והוא קטע מהמכילתא דרשב"י. דבריה של המכילתא בענייני קצרים, אך מאד ברורים: "לא תבשל גדי בחלב אימו" – הרי זה בא לאסור בישולו, קל וחומר אכילתו". מכאן ברור כי קיימים שני לאוים בלבד ולא שלושה, והם בישול ואכילה.

ולחנן הלך לו איסור הנאה? הרמב"ם בספר המצוות חש בשאלה זו והשיב עליה: "יידע המקשה שאיסור הנאה אין ראוי למנותו מצווה בפני עצמה, לפי שהוא ואיסור אכילה עניינין אחד כיון שהאכילה מן ממיני ההנאה. לפי שאמרו יתעלה באיזה דבר שלא יאכל אינו אלא דוגמא מדוגמות ההנאה, והכוונה שאין נהנין בו לא באכילה ולא בזולתה". נמצא, שאיסור ההנאה ואיסור האכילה הינם ענין אחד, ואין הרמב"ם יכול לקבל את העמדה שהובאה ברשב"ץ בדבר שלושה איסורים נפרדים (כך גם פסק הרמב"ם בהלכות מאכלות אסורות ט, א).

ומדוע אין הרמב"ם מקבל את שיטת הרס"ג לפיה יש למנות לאו אחד בלבד? ככלל, הרמב"ם סבור כי הענישה (כמו גם מנין המצוות) מתאימה ונקבעת לפי תוכן האיסורים ולא למספר הופעתם בתורה, ולפיכך גם אם אותו איסור ייכתב מספר פעמים בתורה, הרי שהעובר עליו ייחשב כעובר על לאו אחד וייענש כמי שעבר על לאו אחד. במקרה של בשר בחלב מביא הרמב"ם מקורות לכך שקיימת ענישה נפרדת לאיסור האכילה ולאיסור הבישול ("בשר בחלב לוקה על בשולו ולוקה על אכילתו", ועוד), ומכאן מסיק הרמב"ם כי מדובר בשני איסורים נפרדים.

ואמנם, קיימת הצדקה מבחינת התוכן להפרדה בין האיסורים. איסור הבישול מתייחס למעשה הבישול עצמו, ללא כל קשר לרצון האדם בתוצאת מעשה הבישול, וגם אם האדם המבשל לא ייהנה ממה שבושל – עדין יעבור על איסור הבישול. איסור האכילה (וההנאה), לעומת זאת, הינו איסור תוצאתי, שכן הוא אוסר על הנאה מתוצאת הבישול ללא קשר למעשה הבישול, וראיה לכך - שהאדם האוכל עובר על האיסור גם אם הוא לא היה זה שבישל את הבשר בחלב.

ואבחנה זו בין מעשה לתוצאה הינה בעלת חשיבות רבה במנין המצוות כפי שהראינו בעבר (בגדי הכהונה, שמן המשחה) ועוד נראה בעתיד.

שבת שלום, גיל נדל

אימהות אסירות		סיר הכבוד			פרשת השבוע פיליפי				
מנין הילדים		מנין שני	מנין ראשון	כי תשא	ד	ג	ב	א	גן
זליגר	לוי מיכל	אלדר מור	עידו סגל	ויקהל פקודי	בני עקיבא	האן	לוי	ברפמן	שורני
עשור	סגל-ליכטנשטיין	עומר גלבוע	נעם קופפר	ויקרא		כץ	סגל-ליכטנשטיין	גלבוע	שלסקי
עציון	מור	איתמר עציון	שי זליגר			קאופמן	מור	האן	אדלר

❖ שיעור "מבראשית" לכיתות ד' ו' לאחר שיעורו של הרב, בבית המדרש.

❖ לימוד הורים וילדים יתקיים במוצ"ש בשעה 19:00.

❖ במסגרת פעילויות החסד, הגמ"ח לקח על עצמו ארגון מסיבת בר-מצווה לילד ממשפחה נזקקת. הארוע יתקיים ב-18 במרץ באולם ביהכ"ס. הסכום הנדרש לכיסוי עלויות הוא כ-8000 ₪. ביום הארוע ידרשו מתנדבים לעזרה בארגון האולם, מלצרות והסעות. מי שיכול לסייע בתרומה ובעזרה לארוע מוזמן ליצור קשר עם יהודה עשור.

ציורש"י לפרשת "כי תשא"

הציור הבא רומז על דברי רש"י בפרשת השבוע. מהו הפסוק? ומהם דברי רש"י?

אני שוקלת 125 !!!

מה קרה לך גב' זהבי?

בכל שבת מברכין יוגרל פרס בין הפותרים נכונה- שובר לרכישת ספרים או דיסקים
בסיום כל חומש יוגרל נגן MP4 מתקדם, ובשמחת תורה הפרס הגדול !!!

פתרון ציורש"י "תצוה"

שמות פרק כ"ח פסוק ל"ג: "רַמְיָי"

ורש"י: "עגולים וחלולים היו כמין רמונים העשויים כזיאת תרנגולת..."

כל הפרסים מתנת המועצה הדתית אורנית - פתרונות יש לשלוח עד יום ד' בשעה 21:00 לכתובת: pashidon@walla.co.il